

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemski nedelje in praznike.

Inserati: Prostor 1 m/m × 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupički in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklici, izjave in reklame 1 m/m K 3—. Poroke, zaroke 80 K. Zenitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znak za odgovor.

Upravnštvo „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflova ulica št. 5, prilidno. — Telefon št. 304.

Čemu separativem?

Zagrebški »Československý Listy« poročajo v štev. 12. t. m., da je »lani med Čehoslovaki v Jugoslaviji vznikla misel, zgraditi za českoslovaška društva posebne Narodne dome. Za Zagrebom se je nopravil te misli Beograd in dane imajo fonde za zgradbo lastnih domov tudi že v Osijeku in v Ljubljani. Vsa društva izkazujejo prav izdatne svote, pišejo »Č. L.«, določene izključno na to svrhu. Českoslovaška obec v Zagrebu ima že skoro 500 tisoč krov, a v Beogradu imalo morda še več. — Do milijonov, ki bi bili za zgradbo potreben, je še daleč, a nam se zdi že sama ta misel nezdrava, ker posrepuje docela nemesten separatizem. Čehoslovaki v Jugoslaviji so v vseh naših društvenih enakopravnih članih, odbornikih in tudi predsednikih med Slovani v Jugoslaviji slišnih nikdar ne smete razločkov.

Jugoslovenski državljanji imamo vsi iste pravice in dolžnosti, in Čehoslovaki pač nimajo povoda se pritoževati, da bi jih Jugosloveni kjerki zastavljali ali celo odrivali. Čemu naj bi se torej Čehoslovaki sami ločili od nas in čemu naj bi tvorili med namim posebne skupine, ki si zgradi lastne domove? Ze doslej se bilo le obžalovati, ako so se nekateri Čehoslovaki družili le med seboj ter niso zahajali več v jugoslovensko družbo; že doslej se je čula včasih grafa, da so Čehoslovaki najrajiš med sabo. Ta graja pa je vedno izvirala iz želje, nai bi stopal Čehoslovaki, brez izjemne v naša društva ter v njih delovali z nami vred kot enakopravni bratje. Nikdar ne dozabimo, da smo se Jugosloveni marsičesar dobrega naučili od Čehov, da so bili med našimi prvimi kancliki, nevodenj, skladatelj, učitelj, glashe, pevci, igraci, finančniki, zemljemerji itd. tudi bratje Čehi in sestre Čehinje. V naši kulturni zgodovini ostane zahteveno marsikatero češko ime na odličnem mestu. Čemu torej v Jugoslaviji danes posebni češkoslovaški Na-

rodni domi? Na razpolago so jih vendar naši, vse koncertne in gledališke dvorane so otvorene tudi Čehoslovakinom, naša pevska in glasbena društva, naša Talija goje tudi češko pesem, češko kompozicijo, opero in drama, vsa naša telovadna, športna in zabavna društva sprejemajo z odprtimi rokami tudi Čehoslovake.

Zakaj torej hočejo svoje ločene Narodne dome po vseh večjih jugoslovenskih mestih? — Da bi gole svojo kulturo še bolj? Nai jo le gole med namim, z nimi in tudi za nas! Radi pride, med nie in radi se bomo z novo učili pri njih. Ne razdrževati, nego čimdale bolj zbljževati in ujediniti se moramo, vedno bolje spoznavati, globlje razumevati, višje ceniti in iskrneje ljubiti. Z ločenjem na dosežemo baš nasprotino. V sevražnih mestih so imeli čehoslovaški Narodni domi prav isti namen, kakor slovenski Narodni domi nekdaj v Celju ali Mariboru. Danes, v svobodni, vsem Slovenom enako pravični Jugoslaviji, pa moramo poznati vsi isti dom.

Ako so jugoslovenski Narodni domi postali za naša društva protensijsko rečemo le: hvala Bogu! Ker to dokazuje, da imamo čim dale več narodno zavednih in kulturno živih ljudi. Treba bo načel te Narodne dome čim prej razširiti, jim prizidati novih prostorov ter morda po periferiah večjih mest preskrhati nove dome novim društvom. Vsekakor pa se mora tudi za Čehoslovake našti novsod dovolj prostora, za Čehoslovake, ki ne smejte biti med nami gostje, narod zase, nego bratje med brati. Ne bratoli bi se za to nesrečno misel, ki je v Pragi prav gotovo ne morec dobrobitati, nko bi zarebški »Č. L.« ne omeniali tudi ljubljanske č. s. obci. Trdno se nadelamo, da v Ljubljani ni čehoslovaških senatatorjev. Ce na so, nai premilčimo naše besede, ki izvirajo iz načel dejanske vseslovenske vzajemnosti!

Politične desti.

= Sestanek somišljenikov JDS za vodmatški okraj se vrši v petek dne 18. t. m. ob 8. uri zvezni v gostilni Rizjak, Bohoričeva ulica, nasproti mesne jubilejne ubožnice. Poročata gg. Ribnikar in dr. Pavel Pestotnik o aktualnih političnih, gospodarskih in socijalnih vprašanjih, ter o delu pol. strank v ustavotvorni skupščini. Somišljeniki pozivljamo da se v velikem številu udeležte tega sestanka.

= Definitivni izstop slovenskih kmetov iz zemljoradniške stranke. Beograd, 16. marca. Včeraj dopoldno je imel zemljoradniški klub važno sejo,

na kateri je došlo do definitivne ločitve slovenskih poslancev. Na čelu z dr. Rizjakom je osem poslancev izstopilo iz zemljoradniškega kluba in ustavilo svoj posebni klub pod imenom samostojna kmetijska stranka. Dr. Vošnjak je že pred nekaterimi dnevi predložil demokratom pogovor, s katerim bi s svojimi tovariši podpiral vladu z vstopom svoje skupine v vladni blok. Glavni pogoji so, da dobi njegova skupina eno listnico in da se resi vprašanje svobodnega izvoza iz Slovenije. Ti pogoji so sprejeti. Od Slovencev je postal v zemljoradniškem klubu samo en

laških pomaranč, se ni čuditi, da lira še vedno znatno nadkriluje v kurzu naš dinar.

Na trgu se govori med prodajalcimi pretežno mažarski. Vidi se, da je mažarizacija kaj hitro napredovala. Mesto je pred prevratom imelo odločno mažarsko lice in značaj. Sedaj se to dosti hitro boljša in za to gre na vsak način priznanje smotrenosti naše uprave, ki zasleduje trdno svoj cilj, ne da bi pri tem delala z nasičljem. Mažarski jezik je pri uradih še sedaj dopusten, mažarske vloge se sprejemajo, precejšnje število mažarskih uradnikov je ostalo v službi.

Precej je uradništva iz zasednega ozemlja. Seznanil sem se z nekaterimi vrlo inteligentnimi Dalmatinci, a tudi Slovencev ne manjka. Narod so mi opisovali vseskozi kot dober. Domač človek, pa bodi bunjeviški (katoliški) ali pravoslavni Srbi, plačuje vestno davke in je povsem mirne narave. Večino prebivalstva tvorijo Bunjevci, ki jim pastirjujejo često še mažarsko navdahnjeni župniki, katerih vpliv na ljudstvo je, kar kvarljiv.

Da se povzdigne v ljudstvu narodni čut, je bil sosebno tudi namen, ustavitev pravne fakultete v Subotici. Vel. Kikindi, pa najbrže tudi v Zagrebu in Skopiju pod težo piramid

»Slovenski Narod« volja v Ljubljani in po pošti:

v Jugoslaviji:	v inozemstvu:
celoletno naprej plačan	K 300—
celoletno	150—
polletno	210—
3 mesečno	105—
1 mesečno	35—

Pri morebitnem povisjanju se ima dajšja naročna določila.

Novi naročniki naj pošljivo v prvič naročimo vedno **NEF** po nakaznic.

Na samo nismo naročila brez nosilne denarne se ne moremo ozirati.

Gremništvo »Slov. Naroda« Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane.

Rokopisov ne vrši.

Posamezna številka velja 1'20 K

Poštnina plačana v gotovini.

poslanec, namreč Drofenik. Govori se, da bo iz te skupine vstopil v vlado g. Pucelj. Dr. Vošnjak bo morda dobil mesto kraljevega poslanika v inozemstvu. Včeraj popoldno je izstopil iz zemljoradniškega kluba tudi bosenski poslanec Marko Gakovč. Pridružil se bo novemu slovenskemu klubu ali pa demokratom.

= Zagotovljena večina za ustavo. Ker so izjavili muslimani, da vstopijo v vlado in ker je tudi predsednik zemljoradniškega kluba Avramovič izjavil, da bo njegova skupina glasovala za ustavo, bo dobila vlada pri glasovanju za ustavo % večino vseh glasov.

= Iz ustavnega edeka. Na seji ustavnega edeka dne 16. t. m., ki je trajala od 9. do 13. je bilo sprejetih pet členov socialnogospodarskega oddelek ustanove.

= Zakaj se se osamosvojili naši kmeti poslanici? Dr. Vošnjak je izjavil dopisniku »Rihtje«, da so slovenski člani zemljoradniškega kluba uvredili, da so se prenagli s vstopom v klub, ker so v tem klubu elementi, ki so blizu komunistom. To je razvidno iz načina pisanja organa tega kluba, časopisa »Seloc«, ki je neprestano napadal dr. Vošnjak. Dr. Vošnjak je izjavil, da se ne poteguje za listnico, kakor se mu je to oditalo. Pravi, da se voditelji zemljoradnikov nikoli niso resno pogajali z vladom, vsled česar je moralna vlada skleniti sporazum z muslimani. Sedaj mora predsednik Avramovič pod vplivom slovenskih članov klubu izjaviti, da bo glasoval za ustavo. Slovenci zahtevajo, da se ustanovi vrnovni gospodarski svet v okviru enodomskega sistema. Slovenska skupina bi dobila listnico za poliedstvo.

= Iz seje verifikacijskega odbora. Beograd, 16. marca. Verifikacijski odbor je imel sejo, na kateri je bil načelnički poslanec bana Tomljenovič sprejet kot poslanec modruško - řeške županije dr. Milan Popovič. Po smrti poslanca Perića je na njegovem mestu stopil posl. Stanko Protić, kmet iz Tovariščevca.

= Ustanova bo pod streho moja! Dopisnik »Rihtje« javlja, da bo ustava do srede maja že gotovo sprejeta, čeprav Radić ne pride v skupčino. »Rihtje« javlja tudi, da bo iz zemljoradniškega kluba izstopilo še nekaj poslancev.

= Sporazum med vladom in muslimani. Včeraj se je po dolgih pogajanjih dosegel sporazum med vladom in jugoslovensko muslimansko organizacijo. Pašićeva vlada se obvezuje, da bo država plačala 255 milijonov dinarjev onim družinam katerih posestva so odvredni kmetje. Stevilo teh družin, ki so obubožale, znaša nad 15.000. Plačalo bi se takoj 60 milijonov dinarjev, ostanek pa v obrokih. Ministrski svet je na svoji včerajšnji seji ta sporazum sprejel in določil, da se predloži v odobre-

nju vladnim klubom. Snoči se je že začela o tem razprava v demokratskem klubu in radikalnem klubu. V demokratskem klubu so mnogi poslanci izjavili proti taki rešitvi agrarnega vprašanja, kakor ga predvideva sporazum. Danes bodo klubi predložili svoje sklepe in po vsej priliki sprejeti sporazum. Jugoslovanska muslimanska organizacija bo vladu vvlado dve listnici.

Njena kandidata za ministre sta dr. Karamehmedovič in dr. Spaho. Muslimani so zahtevali listnico za Šumce in rude ali trgovine. Dr. Karamehmedovič bo morda postal minister za narodno zdravstvo. O razdelitvi listnic se bo vladu danes končnojavljeno sporazuma z muslimani. Hrvatotako se bo vladu danes končnojavljeno sporazuma z slovenskimi zemljoradniki o tem, kateri listnico bo dobil g. Pucelj, predsednik kluba samostojne kmetijske stranke.

= O londonškem paktu. V polemiki proti zagrebškemu »Hrvatu« piše beogradski »Epoh« z ozirom na londonški pakt med drugim tole: »V Srbiji nismo nikdar mogli razumeti, da bi mogli Hrvati in Nemci imeti posebni interes, ki bi ne bili objednani tudi interesi nas ostalih. Ako bi Srbija stvar tako pojmovala in ako bi hotela rediti neko posebno svojo provincialno politiko, a ne ostra narodna, bi do rapalske pogodbe sploh ne biloprično. Srbijot Srbiji bi bilapopolnom dobro londonška pogodba v zvezi z obveznimi izjavami, ki so jih srbski vladili podali vsi zavezniki in tudi Italija. A po vseh teh dvojnostranskih in enostranskih mednarodnih pogodbah bi Srbija imela dobiti vso Dalmacijo južno od rta Planke, vso Bosno in Hercegovino, vse dele Hrvatske, v katerih žive Srbi v večini, vso Slavonijo in glede na narodnost, Srem in Bačko, razen tega bi Srbija tudi dobila še nekatera kraje, ki sedaj ne pripadajo naši kraljevini, kateri pa so pravili vladu vse do 1918. leta.«

Načelnički poslanec bana Tomljenovič je izjavil, da se je načelnički poslanec modruško - řeške županije dr. Milan Popovič, po smrti poslanca Perića, na njegovem mestu stopil posl. Stanko Protić, kmet iz Tovariščevca. In vsega tega je vladna vlada treba sprejeti vse nobeno pristojbino za osvobojenje, kakršne je načela enintgermanska mirovna pogodba: v takih Srbiji bi ne prihajalo nikomur na misel, da bi plačeval bankove propadlo avstro-ogrsko banko po

tej ali drugi relaciji; takšna Srbija bi imela pravico, da si poravnata vse žigo do, ki jo je povzročila vojna, od vseh ostalih pokrajin od bivše Avstro - Ogrske, torej tudi od onih, v katerih imenujejo glasni govori »Hrvate«.

= Prorokovanje o bodočnosti Nemčije in Nemčiji. Nemški kulturni historik dr. Maks Kemmerich je izdal v noči Huber in Monakovem brošuru, naslovljeno »Die Berechnung der Geschichte über Deutschland Zukünftig. Na temelju metoda za izračunavanje zgodovinskega razvoja, ki je sestavljen Strem Strem in oblikoval, da je vladilo v letu 1917, je konformno s frontnimi borbami v Franciji, začetkom 19. stoletja. Iz tega dejstva je treba zaključiti, da bo ruska revolucija najmanj 20 let. Končala se bo, ako vpoštovamo Stremjevo metodo, med letom 1940. in 1944. Dr. Kemmerich piše: »Leta 1923. bo v Rusiji zavladal zoper etar iz rodbine Romanov. Imel bo nezasiljano moč in oblast. Ohrabreni vseled dogodkov v Rusiji, bodo monarhisti v Nemčiji izkazali državljansko vojno. Ta državljanska vojna bo trajala dve leti in se bo končala s porazom vladarja. Monarh bo pobegnil, vendar pa ne bo mogel prekoračiti nemških meja. Ujeli ga bodo, postavili pred sodišče in usmrtili. Ta vladar bo pripadal neki severoneški dinastiji. Vsi ti dogodki se bodo izvrsili, kakor računa dr. Kemmerich, v letih 1927-1931. Nato bodo sledili časi najstrenčnejšega terorja, ki bodo trajali šest let. Takrat bo nastopil velik mož, ki bo proglašil vojaško diktaturo. Ta diktatura bo trajala pet let. Nato bo sledila monarhija. Dr. Kemmerich zaključuje svoja izvajanja: »Gotovo je toliko, da stojimo še ob začetku, da ne rečem, na predvsočer, naše velike revolucije.«

= Nemški protest pri Zvezni narodov. V protestu proti sankcijam, ki ga je nemška vlada dvignila pri zvezi načel, se veli: Postopanje zaveznikov nasprotuje versailleski mirovni pogodb. V početku je bilo moglo samo to doležje: 1.) § 18., dodatek 2., prilog VIII.; 2.) končni odstavek člena 429. in 3.) člen 430. Nobena teh določb pa ne dopušča nove sasedbe nemških tak zunaj ozemlja zapadno od Rena in mostišč. Kot druga sankcija uporabljen je zavezenje nakupne cene nemškega blaga, ki je izrecno nasprotovalo po belgijski, britanski in italijanski vladni zagovorni odgovredi glede »poročil § 18. Zatorej ni nobena obveznost, sprejeti predloga. Nemška vlada, ki je soprisala akto zvezni narodov, prosi svet

učiteljstvo bo v prvi vrsti poklicano, ukoreniniti v narodu idejo ujedinitvenja, misel za lepoto veličino in neizmerno bogastvo naše osvojeno širje. Da posreduje vladu v Beogradu prav voditelja včetve v pravnikov največji skrb, je znamenje, da so njeni računi trezni, a sloburni.

Imel sem priliko, nekaj dni po neznejevi govorit v Novem Sadu s Šolskim inšpektorjem v načinem ministru v Beogradu. V različnih krajih v Vojvodini se vzgaja v poselnih konviktih

zvezne narodov, naj stori korake za uvedbo v aktih predvidenega spravnega postopanja in naj skrb za to, da se od zaveznikov uporabljane nasilne odredbe takoj ukinejo.

= Ruski begunci v Solunu. »Morning Post« pričuje poročilo nekega angleškega polkovnika, ki pravi, da živi 14.000 ruskih beguncov, ki so bili nastanjeni še za časa Venizelosove vlade v kontraktionskem taborišču pri Solunu, v največi bedi. V taborišču vlada lakota in pomanjkanje najpotrebnje oblike. Dnevne umre vsled onemoglosti do 50 Rusov.

= Nemška odpornost napram antanti. V »Berliner Tageblatt« je načlan poslanec dr. Ludvik Haas članek z naslovom Ostanimo močni! V članku pravi med drugim: Nemški narod ima svojo usodo sam v rokah. Z močjo in potrčljivostjo se lahko sedaj zelo veliko doseže, s slabostjo in malodusnostjo pa se lahko vse izgubi. Rešiti se morajo vprašanja, ki se ne morejo rešiti z nasiljem. Lahko nas trpičijo z bajonetom in kanoni, toda z bajonetom in kanoni se ne bo uredilo evropsko gospodarstvo. Dolžnost nemške politike je, da razširi to spoznanje po vsem svetu. Duševno razpoloženie nasprotnikov onemogočuje rešitev vprašanja. Nemščija ima za svoje otroke in za svet mesto, da razkrinka nasilje in nacionalni egoizem z njihovo neproravnostjo in škodljivostjo. Kdor pozna versaillesko mirovno pogodbo, ve, da ne moremo ničesar izgubiti, da pa moremo za se in za svet mnogo pridobiti. Mi smo lahko močni, ker je sovražni Imperijem s svojimi puškami in kanoni v se-

danjem evropskem položaju brez moči. Vojška šola more zasesti mesta in ustaviti carinske meje, toda s tem še ni rešeno vprašanje evropskega položaja.

= Italijanski socialisti in novovolitve. Kakor poroča »Popolo d' Italia«, so socialisti radi splošnih novih volitev zelo v skrbih. Boje se popolnega poraza in zmanjšanja parlamentarne skupine od 156 na 70 ali 80 poslancev. Turatti se je po naročilu stranke pogajal z Giolittijem. Listi zagotavljajo, da bi bila socialistična stranka pripravljena Giolittijev kabinet tekmo nekaj zasedanj uspešno podpirati in svojo opozicijo v splošnem omejiti, da bi tako zavlekla nove volitve.

= Koniec vojnega stanja v Italiji. Iz Rima poročajo: Uradni list objavlja odredbo, v kateri se Izjavila, da te volitve v anektriranih pokrajinah Južne Benečije odpravljeno. Nadalje je določeno, da te splošna mobilizacija armade prenehala dne 25. marca.

= Proti boljševiki internacionali. Iz Toulouse poročajo: Rudarji strokovne zveze avevrenškega premogovnega ozemlja se izrekli z veliko večino za amsterdamsko strokovno internacionalo in proti moskovski internacionali.

= Venizelos, guverner Smirne? Journals objavlja brzojavko, po kateri kralj v londonskih uradnih krogih veste da namerava vrhovni svet Venizelosa imenovati za guvernerja svobodnega mesta Smirne. Ta vest je med grškim odposlanstvom zbudila razburjenost, ker se bojil, da bo nova pokrajina pod upravo Venizelosovo postala neodvisna in Konstantinu sovražna.

Telefonska in brzojavna poročila.

POŽAR V KVARNERSKI LADJEDELNICI.

praznikov posvetovali v Pragi ali pa v Budimpešti.

RAZOROŽITEV NEMČIJE.

= Berlin. 16. marca. Danes se je sestal odsek, ki ga je sestavila zbornica, in ki ima nalogi izdelati razoroževalni zakon. Socijalno-demokratični poslanec Hoffmann-Kaislerlautern je zahteval, naj se objavi korespondenza med bayarsko in nemško državno vlado. Zahteval je tudi, da se do ptičje izpolnjuje dolčbe versailleske mirovne pogodbe in kritiziral zadnji govor bayarskega ministrskega predsednika, ki vidi v vseh sosednjih narodih samo sovražnika. Zastopnik zunanjega urada je naglašal potrebo po razorozitvi z ozirom na zunanjji položaj Nemčije.

ANGLEŠKA VOJSKA.

= London. 15. marca. V spodnji zbornici je vojni minister predložil proračun za vojsko. Obzaloval je, da so zaradi tega, da se prihrani 400.000 funtov šterlingov, črtali štiri konjeniške polke. Sedaj ni več vojske, ki bi bila enako vredna kakor vojska pred vojno. Na Irskem je sedaj 59 batljonov pehotne, 7 konjeniških polkov in 32 baterij s potrebnimi tehničnimi oddelki vred. Odgovarjajoč na vprašanje je vladu izjavila, da je upati, da se bo kraljikal preklicati obsegno stanje v Egiptu. Sedaj pa to ni mogoče.

USTAVA NA POLJSKEM.

= Varšava, 16. marca. Deželni zbor se je včeraj pricel posvetovati o načrtu ustave in o Izpremenbah, ki so jih predlagali levicari. Glasovalo se je poimensko, zato je trajala seja od včeraj do šestnajstih popoldne pa do danes do pet ure zjutraj. Prvih 21 členov ustavnega načrta je bilo sprejetih z malimi izpreambami. Prihodnja seja je

VILJEMOVA JAHTA.

= Pariz, 16. marca. V Barceloni je na prodaj jahta »Meteor«, ki je last bivšega nemškega cesarja.

EGIPTSKA VLADA ODSTOPILA.

= Kairo, 15. marca. Ministrstvo je odstopilo. Sestavo novega kabineta so poverili Adly paši.

GINLJIVI PRIZORI OB EKSEKUCIJAH V DUBLINU.

= London, 15. marca. V Dublinu so obesili 6 mladih »Sinfineovcev«, obdolženih umora angleških oficirjev v novembri leta, ozirome napada na angleške čete. Uglednih oseb so prosile Lloyd Georgea, naj se eksekucija ne izvrši, pa vse je bilo zamaš. Dva sta bila obesena včeraj zjutraj ob 6., dva ob 7. in dva ob 8. Pred izvršitvijo je bilo dovoljeno staršem, govoriti z obsojenimi. Mati 23letnega Tomaža Bryanana je objela sinu in vskliknila, da je vesela, da je vzgojila tako dobrega sina, ki umre za domovino. Okoli je bila v času eksekucij zbrana množica 20.000 oseb, kako mnogo žensk, ki so molile a prižganimi svečami in pole svete pesmi. Obsojeni so mogli dobro slišati vsklike: Pogum, mladeniči, ki umirate za domovino! Ko je zvon turbo naznani izvršitev, se je možico v žalosti razšla. Ves Dublin je bil potem kakor izumrl. Ves zaprio, nobenega voza, nobenega človeka na ulici, že železniški promet je počival.

BORBA PROTI BOLJŠEVIKOM V RUSIJI.

= Kodani, 15. marca. Iz Helsingforsa se brzojavla: Kakor do-

znavna finski »Notis Bureau« iz Moskve, se revolucionarno gibanje ne-prenehoma širi. Boji v Kronstadtu in Petrogradi so postali zadnje dni jake ljudi. Sovjetska vlada je naredila ponosrečeni poizkus in je poslala artillerijske častnike iz Moskve v Petrograd. Čete se branijo udeleževati operacij zoper Kronstadt. Po dosejaj še nepotrijenih poročil je Krasnaja Gorka v soboto prešla k revolucionarjem.

= London, 15. marca. Listi poročajo, da se je napad kitajskega nemškega čet na Kronstadt izjavil. Zadnje dni so rdeče čete izgubile 8000 mrtvih.

= Helsingfors, 15. marca. Ponoči od 13. na 14. so boljševiki obstrelevali sprejmejo forte in baterije kronstadske. Trdnjava je odgovarjala jako energično. Po odredbi poveljnika vojaškega okraja petrogradskega so zasegli v obrambno svrhu vse parnike, katere morajo vprašanja, ki se ne morejo rešiti z nasiljem. Lahko nas trpičijo z bajonetom in kanoni, toda z bajonetom in kanoni se ne bo uredilo evropsko gospodarstvo. Dolžnost nemške politike je, da razširi to spoznanje po vsem svetu. Duševno razpoloženie nasprotnikov onemogočuje rešitev vprašanja. Nemščija ima za svoje otroke in za svet mesto, da razkrinka nasilje in nacionalni egoizem z njihovo neproravnostjo in škodljivostjo. Kdor pozna versaillesko mirovno pogodbo, ve, da ne moremo ničesar izgubiti, da pa moremo za se in za svet mnogo pridobiti. Mi smo lahko močni, ker je sovražni Imperijem s svojimi puškami in kanoni v se-

pil jih 1800 in plačal za nje 200 lir. V kavarni »Al Corso« pa mu je zavoj z razglednicami izginjal. Razglednice so imelo slovenske napise, ki najbrže niso bili všeč kakemu fašistu. — Bombe se dobre vsepovsodi. Ponoči so pogledali karabinjerji v starem mestu v neko hišo, kjer je bilo zbranih nekaj sumljivih mladih fantov. Pod divanom so našli tri bombe in nekaj nabojev.

= Italijanski učitelji v Primorju kolebajo se in tja s svojimi zahtevami. Enkrat so nad vso pravični vsemu prebivalstvu, potem pa jih prevlada italijanska žilica, da se obrnejo proti Jugoslovenom. Na zadnjem zborovanju so izrekli v resoluciji obzajanje vladu, da ne zna v mešanih krajih ščititi Italijanskih čustev, malo prej pa so povdrali, da mora biti politični vlade navdahnjena s čestvom svobodljubja. Iz vseh takih in sličnih izjav posnemo le sovraštvo do jugoslovenskega ljudstva. Nikjer ni niti trohice prija-

teljstva in poštene volje za mirno soživljenje.

= Reka in Baroš. O Reki in Barošu je spisal povsem stvarno razpravo Anton Bunčuga, ravnatelj trga del društva na Sušaku. Zgolj z gospodarskega vidika izvaja, da za Reko ni življenja, ako ne bo imela nemotenega prometa z zaledjem. To morajo imeti pred očmi pri hodočih pogajanjih in tozadnje treba odstraniti vse ovire. V svojem lastnem interesu da izvedeta svoj trgovsko - politični program, bi morale Italija in reška vlada dati jugoslovenski trgovini in Jugoslovenom na Reki vsakovrstne prednosti. Tako bi se jugoslovenski trgovski svet prepričal, da je Reka za promet njegovega blaga najbolj praktična in najcenejša luka. Znamenja kažejo Italijansko naklonjenost v kupčinskem prometu. Ako je ne bo, pojde Jugoslavija mimo reške gospodarske usode.

Nevne vesti.

v Ljubljani, 17. marca 1921.

= Odlikovanja. Regent prestolonaslednik Aleksander je na predlog predsednika ministarskega sveta odlikoval dr. Ivana Tavčaria, ljubljanskega župana in bivšega narodnega poslanca, z redom Sv. Save II. vrste, na predlog ministra notranjih del pa Gjorgja Karajova v anoviča, bivšega predsednika mestne občine beograjske, in Vekoslava Heincela, načelnika svobodnega in kraljevskega mesta Zagreba, z redom Sv. Save III. vrste.

= Za naše univerze. Red. univ. prof. dr. Ivan Žolger, ki je bil doslej po nujnih državnih poslih zadržan predavati, je oglasil za sredo, 16. t. m. ob 11. svoje nastopno predavanje o »novem meddržavu v nem pravu«. Zbornico deželnega dvorca, sedaj univerze, je poslušalo napolnilo dubkom. Med odličnimi gosti smo opazili pred. viš. dež. sod. Kavčnika, dvorn. svet. Gabrijelčiča, viš. dež. sod. svet. Pajniča in Sterleta, ravn. Senekoviča, viš. svet. Stesk, viš. fin. svet. Spindlerja i. dr. Od univerze so prisostvovali mimo mnogobrojne dijašte raznih fakultet rektor Zupančič, dekan Krek in Ušenčnik, pa skor. vsi profesorji juridične fakultete. Poslušalstvo je v velikim zanimanjem sledilo predavatelju, ki je v enourne prostem govoru očrtal najprej stanje meddržavnega prava pred svetovno vojno, na to pa podal vzorno-sistematično razpredeljeno sliko meddržavnega prava po težnjah pariške mirovne konference. Ob koncu se je poslušalo oddožilo prof. Žolgerju z navdušenim ploskanjem in iskrenimi šestekami. Žolgerjeva predavanja obejajo, da bodo izmed najimenitnejših na naši univerzi.

= Občinske volitve v Sloveniji. Uradno razglasajo: Po naredbi ministra za notranje stvari se bodo vršile občinske volitve v Sloveniji najprej v večjih, potem pa v manjših krajih. V Ljubljani se bodo vršile 26. aprila. Vse to smo poročali že pretekli teden.

= Iz seje deželne vlade z dne 16. marca 1921. Deželna vlada je v današnji seji sklenila naročiti vnovčevalnič za živino in mast, da konča likvidacijo najkasneje do 15. aprila t. l. — Nadalje je deželna vlada sklenila, da se razpusti Gospodarska komisija za stvarno demobilizacijo ter se preosnuje zavod v državno institucijo; njene posle bo izvrševal vladni komisar. Za vladnega komisarja je imenovala deželno vlada vladnega svetnika dr. Ignacija Rutarja. S tem je konec Ogrnovega paševanja v Gosp. komisiji, za kar je bil že zadnji čas.

= Kmetijska družba. Klerikalci skušajo z vsemi sredstvi občni zbor »Kmetijske družbe« zavleči vsaj do teje, da bi se končale občinske volitve. Te dni bi moral biti imenovan komisar. Njegovo imenovanje se je začasno še preložilo.

= Zalna manifestacija 20. t. m. Vsi člani ljubljanskih pevskih zborov so vabljeni, da pridejo v petek, 18. t. m. ob pol 9. zvečer v pevsko dvorano »Glasbeni Matici« (Vegova ulica) radi skupne vaje za žalno manifestacijo, ki se bo vršila 26. t. m. Društvo v poslane note za skupne pesni na prinesajo sebot. Prosí se za polnoštevilno udeležbo. Priprav. odbor Zveze pevskih društev.

= Nov vozni red na progi Ljubljana - Trst. Obratno ravnateljstvo Južne železnice objavila: Ob 19. marca na prej vozijo na progi Ljubljana - Rakovačka Trst nastopni osebni in brzovlaki: Mestni vlak samo do Rakovačke, odhaja iz Ljubljane ob 6.40, prihaja na Rakovačko ob 10.25; brzovlak odhaja iz Ljubljane ob 12.10 in prihaja na Rakovačko ob 13.35, v Trst ob 16.35; osebni vlak odhaja iz Ljubljane ob 14.20 in prihaja na Rakovačko ob 16.15, v Trst ob 20.40; osebni vlak samo do Rakovačke odhaja iz Ljubljane ob 18.20 in prihaja na Rakovačko ob 20.23. V nasprotni smeri odhaja osebni vlak z Rakovačke ob 5.50 in prihaja v Ljubljano ob 7.30; osebni vlak iz Trsta ob 8.50, odhod z Rakovačke ob 14.14, prihod v Ljubljano ob 16.05; mesešni vlak z Rakovačke ob 15.34, prihaja v Ljubljano ob 19.15; brzovlak odhaja iz Trsta ob 12.30, z Rakovačke ob 17 in prihaja v Ljubljano ob 18.17.

= Radicev agitator. 15. t. m. je prijel mariborska kolodvorska policija českoslovaškega podanika Josipa Hetmanca, ki se je mudil zadnje čase v Velikih Zdenci, okraju Garešnica pri Bjelovaru. Med vožnjo iz Zagreba proti Mariboru je v vlaku silno zabavil proti naši državi rekoč: Slovenci so sami krivi, da jim gospodarjijo Srbija. Ce bi se Slovenci združili s Hrvati, bi imeli že zdavnaj lastno republiko. Nato se je zelo razčudivo izrazil o kralju in prestolonasledniku ter smešil naše častnike. Izvijača, pri katerem so našli 12 kg masla, večje število jajc in večino množino slanine, so oddali okrajnemu sodišču. Po prestani kazni ga izčenjeno preko meje.

= Krvava borba z boljševikom. Včeraj popoldne okrog 16. se je odigralo na glavnem kolodvoru v Mariboru, ravnatelj trga, pred nedavnim časom je prispel v Maribor boljševički agitator, ruski kapetan generala Štaba Vladimir pl. Rosenberg. Tu so ga sicer prijeli, a kmalu izpustili ter mu dovolili nadaljevanje pota v Beograd, seveda s tajnim opazovalcem. V Beogradu so kmalu spoznali v nem nevarnega agitatorja ter se je izdal izgunka zapoved. Danes je prispel v spremstvu zagrebškega orožnika v Maribor, kjer so ga prevzel v varstvo koločvorskih varnostnih organov. Do prihoda ekspresnega vlaka, brzovlaka in osebni vlak, ki pa je videl, da imajo organi varnostne straže polne roke dela, sklenil je uti. Pograblji je v kotle stoječo kavalerijsko sabljo ter ž no udaril nadstražnika Ostrevščika trikrat po glavi. Prizadejal mu je težke poškodbe. Ko se je nadredar Ostrevšček v krov zgrudil, je planil Rosenberg na peron ter hotel med vlaki uteti. Vihtel je pri tem golo sabljo in grozil vsakemu, ki mu je hotel zastaviti pot. Številno navzočega občinstva se je polastil velik strah, osebno, ko je začela koločvorska straža streljati za njim. Bežecemu je prisel nasproti železniški uradnik, ki mu je hotel zastaviti pot, a mu je Rosenberg zopet grozil s sabljo. Končno se mu je približal redar Skrjanc, ki je sicer dobil eno s sabljo, a ga je podrl na tla, nakar se je straž posrečilo nasilnega boljševiškega agitatorja ukrotiti in spraviti na varno. Redar Skrjanc je zadobil nezadanes poškodbe, težko ranjenega nadredarja Ostrevščka, ki ima tri globoke rane na glavi, pa so morali prepeljati v bolničko. Sumsi se, da ima ruski kapetan-boljševik na vesti razne delikte v Avstriji, ker bi se sicer ne branil tako proti izgonu ravno v Avstrijo. Cel dogodek je občinstvo na kolodvoru jasno razburil.

= Beločrniški plrh. Naše občinstvo opozarjam, da prispejo v kratkem iz Bele Krajine umetniško-narodne p

okvirji in pobite Šipe požrli lepe tisočake. V Wolfovici ulici bo lastnik bivše P. Lassnikove hiše dal poslopje renovirati, za kar so odri že postavljeni. V Vokačevi (bivši Mahrovi) hiši so izvršena v pritličju ob Krekovem trgu adapskihs dela za »Slovensko banko«. Ometavati se bodo pričela dograjena bančna stanovanjska poslopja še po praznikih. Ta uradniška stanovanjska poslopja pa nam dajo edino sigurno nado, da se bo meseca avgusta letos, ko bodo lastniki dobili od magistratne komisije uporabno dovoljenje, stanovanjska mizerija v Ljubljani za 50 do 60 stanovanj zmanjšala, če ne bo potem pri izpraznjeni slavnostni ljub. drž. stanovanjski urad z Bleiweisove ceste utikal preveč svojih prstov vmes in strelal pri nakazovanju teh izpraznjenih stanovanj birokratskih kozlov, kakor jih je — dozdaj! Zato pa nam take-le stavne sezone kot je bila lanska in kakršna bo letošnja, tudi v desetih letih ne bodo odpavile stanovanjske bede.

Sestre v Kolo! Pripr. odbor Koja S. Sester vabi še enkrat vse članice, da se zanesljivo in v kar največem številu udeleži ustanovnega občnega zборa v nedeljo 20. marca ob pol 2. pooldnie v Narodnem domu. Udeleženke shoda izven Ljubljane kupijo na kolo-doru cel vozni listek in naj puste tegata z društveno izkaznico žigosati pri blagajni. Na občnem shodu se jim bo na izkaznico in na vozni listek potrdilo, da so se udeležile shoda in na ta način imajo prosti vožnjo iz Ljubljane nazaj. To vella na državni železnici od 18. do včetega 29. marca, na južni železnici pa od 19. do včetega 21. marca.

Pozdrav iz Crne gore. Vsem rojakom in rojakinjam želijo prav veče velikonočno praznike slovenski fantje 24. peščan. puka v Peču (Crna gora): Podnar, Borstner Joško, Celje; Rogina Anton, Podgorje; Repina Joško, Stična; Zupenc Viktor, Rajhenburg; Robavs Cenko, Zagorje; Stehlaj Joško, Boštanj; Grum Slavko, Litija; Čater Rudolf, Smarjeta; Sredovnik Mirko, Celje; Rehar Mirko, Celje; Grill Joško, Vučenica; Lopert Viktor, Ribnica; Mihelič Alojz, Ribnica; Sertelj Peter, St. Ilij; Skarlovnik Edi, Celje; Kopušar Franc, Ljubno; Delakorda Fran, Petrovč; Gregor Bernard, Remšnik.

Bivši poverjenik za pravosodje zopet v službi. Iz Maribora poročajo: Bivši poverjenik za pravosodje, višji sodni svetnik Fon je 15. t. m. zopet nastopil svojo službo.

Govor o Kristusovem trpljenju se vrši v petek ob pol 8. zvečer, govor o sv. pismu v nedelje ob 3. popoldne v evangeliski cerkvi na Gospodskem cesti.

Ob smrti dr. Oražna je prejel Zdravstveni odsek za Slovenijo obilo brzjavnih in pisumnih sožajlik, tako med drugim od ministra za narodno zdravje dr. Miletiča, od njegovega pomočnika dr. Nikoliča, od načelnika, in inspektrjev in referentov ministra, od predsednika drž. sanitetnega saveta prof. dr. Batuta, od dr. Subotića imenom Srbekega lekarskega društva, od zdravstvenega odseka v Splitu, od kola srbskih sestara v Beogradu, od raznih uradov, organizacij in vseh bolnic v Sloveniji.

Mesto vence na krsto pokojnega sanitetnega šefa dr. Ivana Oražna je daroval v prid medicinskim fondom Slovenski lekarniški gremij v Ljubljani 590 K. in načelnik gremija gosp. R. Sušnik, lekarnar v Ljubljani 500 K. Ginljivi prizori obx.oeRZL—Sfsk

Za slepe. Namesto cvetja na krsto dr. Ivana Oražna je darovala rodbina Juraskova K. 50 podpornemu društvu slepih v Ljubljani.

Podelitev koncesije kr. carinskega posredništva v Ljubljani. Generalna direkcija carin v Beogradu je podelila tukajšnjemu špedicijskemu in komisjskemu podjetju F. & A. Uher v Ljubljani. Selenburgova ulica 4, koncesijo carinskega posredništva.

Nered na Vodnikovem trgu. Ob tržnih dneh, ko je trg za živila na dolgo in široko nabit prodajalcem in kupujočega občinstva, prihajajo med to množico od vseh strani nemoteno s konji upreženi kmetki vozovi z živili, tako da pasanti in kupujoči v tej gnejči ne vedo kam ogibati se številnim vozovom. Če je za mlekarne vozičke dočelo prostor, nai se še upreženi vozovi dirigirajo ob cesti ne pa na napolnjeni trgu.

Dogodba treh mladien iz Loža. V Ljubljano so došle tri mladezenke iz Loža, Amalija Komidar, Marija Ule in Marija Repež. Ogledovalo so si razne izložbe. Slednji jih je povabil na vino neki verižnik Vinko. Plačal jim je vino, a potem jih je povabil v hotel. Bil je Vinko sprva v sobi z nimi zelo uljuden, pozneje pa siten, tako da so jeli mladezenke klicali na pomoč. Slučajno nazočni policijski agent je napravil red in odvedel Vinka na policijo.

Pobite plinove svetilke. Kakor s kandelabri je ravnala avstrijska soldatska med vojno tudi s plinovimi svetilkami. Česar ni polomila, to je pobila, in če bi hotel danes mestna občina spraviti učinko in cestno razsvetlivo v prešnji stan, bi morala vzeti v roke nar stotisočakov. Kdo bo povrnil občini samo to škoko na svetilkah?

Prehrana goljufice. Natakarice Žofija Kovač je zelo premetena in zvitata, prehrana goljufica. V Karlovcu je lekarnar Viktorin odnesla za 31.750 K razne oblike in novega perla. V Ljubljani je ogoljafala gostilničarko Fanf Panterjevo za 210 K. gostilničarko Franjo Kovač v Rožni ulici pa za 1000 K. Prilji so jo in zdročili deželnemu sodišču.

Velika tatvalna usnja. Na zaloškem kolodvoru so vedno množično številne tatvalne. Te dni so neznanati tatori odnesli iz tovornega voza 180 kg močnih tihih podplatov.

Tatvalna vola. Mesaru Ivanu Miljerju v Strelški ulici je tat odnesel 156 kg govejega mesa v vrednosti 3500 K.

Ukradenko kolo. Krojaškemu molstru Josipu Sušniku na Sv. Petra cesti je bilo ukradenko 1500 K vredno kolo, znamke »The Rex«.

Tatinska družba. V Ljubljani obstaja že dalj časa dobroorganizirana tatinska družba, katere izsleditev si je stavila za nalogo policija.

Poškodbota. Zidarju Josipu Globočniku je stroj zmečkal desno stopalo.

Ubezni bolnik. Josip Ercegovčič je bil v bolnici na 4. oddelku. Včeraj je izvabil od svojih sobolnikov 466 krov in poginil.

Poneverba. Trgovcu Ivo Premrlu je poneveril kontorist Albert Moravec znesek 4481 K 40 v.

Smrtna kosa. V Ljubljani je umrl brzjavni mojster-pripravnik g. Ivan Čimperman. P. v. m!

Izpred sodišča.

Zanimiva pravda. Pred sodnika ljubljanskega okrajnega sodišča, soba št. 28, sta stopila dva trgovska dostojno oblečena gospoda, eden drobnovzito mežnjak, drugi zelo zgovoren in odvažen. Sodnik: »Gospod Anton Degenhghi. Pred njega stopi mal, pričazno žareč mož. Gospod Anton Degenhghi mora kot toženec sodniku odgovarjati, toda na obrazu mu je čitati, da se v našem domačem jeziku silno nepravilno izraža. »Koliko let ste v Ljubljani?« — »Tideset!« Drugi gospod, tožitelj Ant. Srebotniak: »Sto milijonov je zaslužil, pa še slovenski nezna.« — »Kedaini kie rojeni?« — »Sedamnajst januar 1860 v Puli. . . .« — »Kam pristojen?« — »Zuständig? . . . .« — »V Ljubljano.« Sodnik mu na to pojasni, da je tožen zaradi žaljenja časti, ker je nedavno po neki razpravi pred deželnim sodiščem očital A. Srebotniaku, da ga je ogoljafal. Anton Degenhghi je očitek priznal. Izjavlja, da nastopi dokaz resnice, vsled česar je bila razprava preložena.

Idila pri polnočnicah. V cerkvi v Spod. Gorjaku je bilo pri polnočnicah lanskega leta nenavadno idilično življenje med skupino veselih fantov in dekle. Fantje so napravili velik dirndel, snemali so dekletom naglavne rute, jih ščipali in zbadali, tako da one niso mogle moliti. Posebno glasna sta bila Matevž Rekar in Tomaž Jensterle. Rekar je govoril nekemu mlademu dekletu: »Ali si kaj pobožna. Na rožni venč. Pa kolikor je jagod, toliko očesa naši zmolni še zame, da bom šel v nebesa.« Jensterle pa je tuž rekel: »Napravili bomo cirkus. Ljubljansko deželno sodišče ju je obsojilo na 14 dni strogega zapora zaradi motenja vere.

Kultura.

Repertoar Narodnega gledališča Ljubljana.

Drama:

Cetrtek, 17. marca: Razvalina življenja. Ob znižanih cenah. Izven. Petek, 18. marca: Bačka o volku. Red A.

Sobota, 19. marca: Mrakov. Izven. Nedelja, 20. marca: Bačka o volku. Izv. Ponедeljek, 21. marca: Razvalina življenja. Red B.

Torek, 22. marca: Zaprt. Sreda, 23. marca: Mrakov. Red E.

Cetrek, 24. marca: Zaprt. Petek, 25. marca: Zaprt.

Sobota, 26. marca: Zaprt. Nedelja, 27. marca: Golgota. Izven. Ponedeljek, 28. marca: Razvalina življenja. Izven.

Torek, 29. marca: Zaprt. Opera:

Cetrtek, 17. marca: Zlatorog. Red C. Petek, 18. marca: Thais. Red D.

Sobota, 19. marca: Fra Diavolo. Izven. Nedelja, 20. marca: Zlatorog. Izven. Ponедeljek, 21. marca: Zaprt.

Torek, 22. marca: Koncert gdene Amerike de Bartfeldova. Izven.

Sreda, 23. marca: Thais. Red B.

Cetrek, 24. marca: Zaprt. Petek, 25. marca: Zaprt.

Sobota, 26. marca: Zaprt. Nedelja, 27. marca: Zlatorog. Izven.

Ponedeljek, 28. marca: Tosca. Izven. Torek, 29. marca: Zaprt.

Oper:

Cetrtek, 17. marca: Zlatorog. Red C. Petek, 18. marca: Thais. Red D.

Sobota, 19. marca: Fra Diavolo. Izven. Nedelja, 20. marca: Zlatorog. Izven. Ponедeljek, 21. marca: Zaprt.

Torek, 22. marca: Koncert gdene Amerike de Bartfeldova. Izven.

Sreda, 23. marca: Thais. Red B.

Cetrek, 24. marca: Zaprt. Petek, 25. marca: Zaprt.

Sobota, 26. marca: Zaprt. Nedelja, 27. marca: Zlatorog. Izven.

Ponedeljek, 28. marca: Tosca. Izven. Torek, 29. marca: Zaprt.

— Bachov Pasijon po sv. Matevžu,

II. del, se je izvajal sredji zopet v načrtenu polni cerkvi. Ker prinesemo v vsem delu še posebno poročilo, na konstatiramo le na kratko, da je g. kapeljnik dr. Čerin in dokazal, kako ergonomski je vztrajnost in navdušenje premagata tudi največje težkočo Bachovega velikega umotvora. S povsi raznih povselskih držav, našega opernega zborov, francoskega cerkvenega zborov in raznih radovolkov in radovoljcev si je v kratki dobi jedva dobrega meseca ustvaril instrument, ki je docelo ustrezal ter pel sigurno in nijansirano. Vsi zbori in korali so bili izvajani brezhibno, sveže in pogumbno. Tudi glavnimi solisti, izbranimi iz naše opere, in iz konservatorijskih učiteljev in gojencev, je imel sredje, ker niti najmanjši soli niso pokvarili vobče zelo ugodnega vtiška. Orkestralni del je bil izvajan sijajno in takisto so se orgle odlikovali vsekoči. Vztrajna požrtvovanost vseh učinkujotih je nudila tako v celoti krasen užitek, ki ostane zabeležen častno v naši glasbeni zgodovini.

— Galerija naših umetnikov: Rosandl, Svezak I. God. 1920. Nakladom Zefirja Kovača je zelo premetena in zvitata, prehrana goljufica. V Karlovcu je lekarnar Viktorin odnesla za 31.750 K razne oblike in novega perla. V Ljubljani je ogoljafala gostilničarko Fanf Panterjevo za 210 K. gostilničarko Franjo Kovač v Rožni ulici pa za 1000 K. Prilji so jo in zdročili deželnemu sodišču.

— Galerija naših umetnikov: Rosandl, Svezak I. God. 1920. Nakladom Zefirja Kovača je zelo premetena in zvitata, prehrana goljufica. V Karlovcu je lekarnar Viktorin odnesla za 31.750 K razne oblike in novega perla. V Ljubljani je ogoljafala gostilničarko Fanf Panterjevo za 210 K. gostilničarko Franjo Kovač v Rožni ulici pa za 1000 K. Prilji so jo in zdročili deželnemu sodišču.

boljšem papirju za umet. tisk so izšle po izbornih fotografijah prav fine reprodukcije velikega jugoslovenskega kiparja Tome Rosandiča. Umetnik je bil rojen I. 1878 v Splitu, se učil umet. kiparstva v Rimu, Florenci in Benetkah ter končno na Dunaju. Tovariš je prijatelj rojaka Iv. Meštroviča, je deloval in živel več let z njim. Ze 12 let razstavlja svoja dela po evropskih in narodnih središčih, kakor v Milani, Zagrebu, na Dunaju, v Beogradu, Splitu, Londonu, Edinburgu, Brightonu i. dr. Iz seznama, ki našteva 74 del v gipsu, mramoru, granitu, orehotini, palisandru in ebenovini, nekatera tudi z detajli, je razvideti, da je že več Rosandičev umetničnih last jugoslovenske države, Strossmayerjeva galerije in v privatni posesti na Dunaju, Beogradu in Londonu. Ze ta dejstva dokazujejo, da Dalmatinec Rosandič ni poprečen kipar. Večina njegovih kipov in plastik je izvršena v naravnih človeških veličinah; v prekonaravnih velikosti je troje del. Vsa pa kažejo, da je Rosandič v tehničnem oziru kipar, več pa je umetnik. Večina njegovih kipov in plastik je izvršena v naravnih človeških veličinah; v prekonaravnih velikosti je troje del. Vsa pa kažejo, da je Rosandič v tehničnem oziru kipar, več pa je umetnik.

boljšem papirju za umet. tisk so izšle po izbornih fotografijah prav fine reprodukcije velikega jugoslovenskega kiparja Tome Rosandiča. Umetnik je bil rojen I. 1878 v Splitu, se učil umet. kiparstva v Rimu, Florenci in Benetkah ter končno na Dunaju. Tovariš je prijatelj rojaka Iv. Meštroviča, je deloval in živel več let z njim. Ze 12 let razstavlja svoja dela po evropskih in narodnih središčih, kakor v Milani, Zagrebu, na Dunaju, v Beogradu, Splitu, Londonu, Edinburgu, Brightonu i. dr. Iz seznama, ki našteva 74 del v gipsu, mramoru, granitu, orehotini, palisandru in ebenovini, nekatera tudi z detajli, je razvideti, da je že več Rosandičev umetničnih last jugoslovenske države, Strossmayerjeva galerije in v privatni posesti na Dunaju, Beogradu in Londonu. Ze ta dejstva dokazujejo, da Dalmatinec Rosandič ni poprečen kipar. Večina njegovih kipov in plastik je izvršena v naravnih človeških veličinah; v prekonaravnih velikosti je troje del. Vsa pa kažejo, da je Rosandič v tehničnem oziru kipar, več pa je umetnik.

boljšem papirju za umet. tisk so izšle po izbornih fotografijah prav fine reprodukcije velikega jugoslovenskega kiparja Tome Rosandiča. Umetnik je bil rojen I. 1878 v Splitu, se učil umet. kiparstva v Rimu, Florenci in Benetkah ter končno na Dunaju. Tovariš je prijatelj rojaka Iv. Meštroviča, je deloval in živel več let z njim. Ze 12 let razstavlja svoja dela po evropskih in narodnih središčih, kakor v Milani, Zagrebu, na Dunaju, v Beogradu, Splitu, Londonu, Edinburgu, Brightonu i. dr. Iz seznama, ki našteva 74 del v gipsu, mramoru, granitu, orehotini, palisandru in ebenovini, nekatera tudi z detajli, je razvideti, da je že več Rosandičev umetničnih last jugoslovenske države, Strossmayerjeva galerije in v privatni posesti na Dunaju, Beogradu in Londonu. Ze ta dejstva dokazujejo, da Dalmatinec Rosandič ni poprečen kipar. Večina njegovih kipov in plastik je izvršena v naravnih človeških veličinah; v prekonaravnih velikosti je troje del. Vsa pa kažejo, da je Rosandič v tehničnem oziru kipar, več pa je umetnik.

kaka provizija. Provizija se zaračuna samo, če kdo razpolaga s čekom čez svojo imovo. Vendar tudi tu ne v vseh primerih. Posebno važno je vedeti, da so obremenitve v klirinškem prometu oproščene provizije. Če torej nakaže trgovca Franc B., ki ima račun pri čekovnem uradu, trgovcu C., ki ima ravnokako čekovni račun, s čekom n. pr. K 300.000,— se od tega obremenitve ne zaračuna nikaka provizija. Znesek K 300.000,— se odpriče čekovnemu računu Franc B. in pripše čekovnemu računu Josipa C. Stroški za vsakega trgovca znašajo v tem primeru 20 v. za manipulacijo. Cek, ki se odpisujejo od enega čekovnega računa in pripisujejo obenem drugemu čekovnemu računu, takozvan klirinški ček, se lahko glase na vsak znesek. V gornjem primeru izpolni trgovec Franc B. en sam ček na svoto K 300.000.— Ni mu treba izpolniti za vsakih K 20.000.— poseben ček. Kdaj pa se računa provizija? Navadno pri blagajniških čekih in pri imenskih čekih, kjer se opravi plačilo v gotovini s čekovno nakaznico. Kdor torej pride po denar v blagajno čekovnega urada, oziroma nakaže denar s čekom osebi, ki nima čekovnega računa in se ji mora zato poslati denar s čekovno nakaznico, takemu se zaračuna provizija. Provizija znaša do K 10.000.— polovico pro mille, od zneska nad K 10.000.— pa en četrt pro mille. Ako dvigne torej trgovec Franc B. z blagajniskim čekom 36.000 K, se mu zaračuna poleg manipulacije tudi provizija. Ta znaša od K 10.000.— K (50 v od tisoč kron), od zneska 26.000 K pa en četrt pro mille (t. j. 25 v od 1000 K) 6 K 50 v. Provizija od K 36.000 znaša torej 11 K 50 v. Provizija se ravnokako manipulacija ne zaračunava vsak dan posebej, temveč načelno mesečni enkrat, načelo pa po odpravi 30 računskih Izpiskov.

z Nemška vagonska industrija. Nemški železniški minister je izjavil na zaposlenostno zahtevo po novih

vagonskih naročilih, da jim ne more ugoditi v zaželenjem obseg, ker mora vendar enkrat nehati breznačtno milijardarsko gospodarstvo. V nasprotju z vladnimi dispozicijami stoji dejstvo, da primanjkuje v ruhske reviru vagonov tako zelo, da večkrat manjka tretjina zahtevanih dnevnih in možnosti. Privatne male železnice ne naročajo skoro nič, ker delajo skoro povsodi z izgubo in ker vsega odklana prevezite železnici v državni obrati, da se država preveč ne zadolži. Občini iz jednakega vzroka ne naročajo materialja za cestne železnice. Iz inozemstva ni skoro nič naročil. Deželi, ki so potrebovali nemški vagonski material, so si zgradile lastne tovarne. Posledica je izredno silen boj v cenah za malo objektov.

g Naša industrija cementa. Petkov »Obzor« prinaša zelo zanimivo razpravo o naši cementni industriji, ki je pred vojno zelo dobro uspevala, tako da je delala celo za eksport na Mađarsko, Bolgarsko in v Romunijo. Danes je zastalo proizvajanje cementa in pa tudi konzum. Treba pa je posvetiti tel panogi naše industrije posebno pažnjo, ker bo nam samim pri obnovi naše zemeljitev treba silnih količin cementa. V področju naše države je 13 tvornic cementa, ki izdelujejo na leto ob polnem delu 100.000 vagonov. Od teh količin proizvaja tvornica v Beočinu eno tretjino. Danes pa se v vseh teh tvornicah ne proizvaja niti 1 desetina one količine cementa, ki se je proizvajala pred vojno, to pa vsled pomanjkanja prvorstnega premoga.

vsled splošnih prometnih težkoč.

vsled valutne razlike in vsled primanjovanja delavnih sil. Poleg beočinske cementne tvornice imamo cementne tvornice v Trbovljah, na Zidanem mostu, v Podsušju, Popovcu, Ralji, Riplju, Beremenu, Bakru in kakih 6 manjših tvornic v okolici Splita. Če bi delovala naše tvornice tako kakor pred vojno, bi mogli celo izvažati, ker je naš cement po svoji kakovosti enakovreden z najboljšimi vrstami tujega izvora. Treba je paziti na to, da ostane ta industrija v naših rokah, kar seveda ne izključuje, da počlikemo v deželu najboljše tuge strokovne sile. Gleda Beočinske cementne se je zatrevalo, da preide v tuje roke, baje so jo hoteli kupiti Angleži, ki bi izvažali cement na Romunsko in Bolgarsko. To bi bilo iz narodno-gospodarskih ozirov zelo občakovati, ker ima ravno ta tvornica nad vse ugodno lego in bi mogla preskrbovati velik del naše države s cementom.

Borze.

— d Zagreb, 16. marca. Devize. Berlin 230—230,50. Budimpešta 35,50 do 55. Italija 536—528. Novi Jork 143,50 do 145. Pariz 1010—1030. Praga 188,50 do 189. Švica 2460—2490. Dunaj 20,65 do 20,75. Valute. Dolarij 141,25—141,75. avstrijske krone 21—21,50. bolgarski levi 168—0. carski rubli 70—74. češkoslovaške krone 177—0. francoski franki 0—10,50. napolondoni 486—492. nemške marke 224—226. romunski levi 0—198. souverene 590—0. italijanska lira 532—535. turške lire 530—532. — d Praga, 16. marca. Devize. Amsterdam 2651. Berlin 121,75. Curih 135. avstr. krone 0,85.

1808,50. Milan 282,50. Pariz 586,50. London 300,50. Novi Jork 75,50. Beograd 209,50. Bukarešta 103. Sofija 93,25. Dunaj 10,50. Varšava 8,50. Zagreb 52. Budimpešta 18,25. Valute. Hollandski goldinarji 2646. nemške marke 121,75. švicarski franki 1303,50. italijansko lira 279,50. francoški franki 323,50. angleški funti 298,50. ameriški dolarij 73,50. jugoslov. dinarji 200,50. romunski levi 103. bolgarski levi 89. avstrijske krone 10,55. poljske marke 7,60.

— d Dunaj, 16. marca. Devize. Amsterdam 24,450—24,550. Zagreb 488 do 492. Berlin 1117—1123. Budimpešta 706—710. Pariz 4880—4920. Praga 919,50—925,50. Sofija 852,50—862,50. Varšava 79—81. Curih 12,075—12,125. Valute: ameriški dolarij 698—702. bolgarski levi 825—935. nemške marke 1117—1123. angleški funti 2750—2770. francoski franki 4855—4895. holandski goldinarji 24,350—24,450. italijanska lira 2620—2640. Jugoslov. dinarji 1940 do 1960. poljske marke 82,50—85,50. romunski levi 930—940. carski rubli 317 do 322. švicarski franki 12,025—12,075. češkoslovaške krone 917,50—923,50. madžarske krone 169—171.

— Curih, 16. marca. Devize. Berlin 9,32%. Hollandija 201. Novi Jork 21,65. London 21,50. Pariz 40,90. Milan 21,65. Bruselj 42,80. Kodani 101,50. Stockholm 133,50. Kristijanija 95. Madrid 81,50. Buenos Aires 210. Praga 7,70. Varšava 0,69. Zagreb 4. Budimpešta 1,42%. Bukarešta 7,95. Dunaj 1,35. avstr. krone 0,85.

Raznoterost.

* Nenavaden pogreb v Hillsboro v Ameriki. James Houser v Hillsboru, 73 let star, je bil vedno pripravljen umre-

ti. Bil je tega mnenja glede pogrebov, da je nešpametno, prirejati si jasne pogrebe potem, ko je človek mrtve. Lepše bi bilo, ako bi sam videl in slišal, kako je priljubljen in koliko ljudi gre za pogrebom. Zato je sklenil prirediti si sijajen pogreb, dokler je še živ. To je storil. Peljali so ga na mrtvjačem voz na pokopališče in oblo ljudi se je udeležilo pogreba. Prav zadovoljnega je počutil v krst. Ko so pa pogrebeci hoteli krsto spustiti v grob, se je oglašil in rekel, da je za enkrat dovolj pogrebne ceremonije, jama naj počaka do drugega pogreba.

* Pasji pogreb. Na Simonsovem učiliščnem zavodu v Abileni, Texas, v Ameriki je poginil pes po imenu Dammit, s katerim so se dijaki igrali. V zavodu je bil atirf leta. Pes so položili v rakov in nešli v srednjem sprobu na učiliščni »campus«, kjer so ga pokopali. Pri sprevodu je godba igrala zlostotinje. Pes so položili na grob ploščo iz marmorja. Pogreb se je udeležilo nad 600 oseb.

* Modri kadija. Turški ribidi so šli na lov. Ko so se vrnili, je jeden opazil, da nima mreža. Šel je v kadiji to povedat. Kadija je takoj pozval vse ribide pred se. Vsakemu je dal jednak dolgo vejico, rekoč, da vejci in onega, ki je ukral mrežo, rekoč: Ti si kriv, ker si odrezal kos vejice, da bi te ne izdala. Kadija je imel prav in ribidi je priznal tatvino in vrnil mrežo.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslemšek.
Odgovorni urednik:
Božidar Vodeb.

Bussingov tovorni avto

z priklonim vozom v dobrem stanu se prodaja. Ponudbe na upravnštvo ormožke grajdine v Ormožu, Jugoslavija. 1881

Mlađ volčji pes in psica

neprodaj. Naslov pove upravnštvo Slov. Naroda. 1917

Najboljše okrepujoče in dietično sredstvo za odrašce in otroke je zelenočno vino lekarinja G. Piccolija v Ljubljani. 1. 69

Prodaja se acetilenški aparati najnoviši. Že vrste za 30 svetilk, istotam se tudi prodaja popolnoma nov sokolski krov. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 1932

V načem se odda majhna vila na deželi z vso opravo, zelenjadnim in sadnim vrtom. Naslov pove uprava Slov. Naroda. 1943

Sportni avtomobil pod ugodnimi pogoji ka prodaji. Več se poizvije v pisarni Podlesnik & Co, Ljubljana, Knaličeva ulica 4. 1940

Klavirje, godala, loke, pihala in potreb. Ščine. Strune na drobno in debelo. Specjalite: Reliance, Black Ends, Elite itd. Popravila iz prve roke, strokovno in ceno. A. Mustič, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6. 1224

Prodaja in nakup posestev. Posojila. — Trgovske izravnavne. Ameriške zadeve. Gorskih darska pisarna Dr. Iv. Černe, Ljubljana. Miklošičeva cesta 6, tel. 37. 1224

Brez posebnega obvestila. Naslov pogrebni zavod v Ljubljani

Potri globoke žalosti naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš srčnoljubiven sin, brat, svak in stric, gospod

Ivan Cimperman

brzojavni mojster - pripravnik

v četrtek dne 17. marca 1921, previdez s tolažili sv. vere, mirno premiruil.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, dne 19. marca 1921, ob 2. uri popoldne iz mrtvjačnice v deželni bolnici na pokopališče k Sv. Križu.

V Ljubljani, dne 18. marca 1921.

Globoko žalnjoči ostali.

Potrebno in koristno je

da brez odloga potrdite sprejem denarja, ki Vam prihaja iz Amerike po našem posredovanju potom kr. poštno-čekovnega urada.

Pazite, da boste naznani pošiljalju **zatančni menek**, ki ste ga sprejeli, in dan, ko Vam je bil izplačan.

Radi mnogih pritožb ameriških rojakov o nesprejemu denarja v stari domovini in vselej nepotrebnega preiskovanja pri nas ter po pošta Vas to prsimo.

Enake pritožbe so se po strogi preiskavi dosegel izkazale skoraj v vsekm slučaju kot neopravlene. Večkrat se dobe ljudje, ki posebno sorodnikom radi prikrivajo sprejem poslane denarja, češ, da že ne postaj, ker bo misli, da smo v potrebi. V resnici pa dosežejo nasprotno. Ko se po oficijelni preiskavi pošiljalci prenita, da je bil denar pravilno izplačan, izgubi spostovanje in zaupanje ter mnogokrat dolgo trača, predno se odloči postati zoper kaki dnar.

Konečno se obracamo že na one rojake in rojakinje, ki vsled malomajnega poslovanja nekaterih posredovalcev čakajo po vse mesecu na poslanji denarja, da priporočajo svojim sorodnikom v Ameriki pošiljati denar potom naše banke.

Točna postrežba — to je vedno bilo in bo ostalo naše geslo.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortland Street New York, N. Y.

Prodaja se popolnoma nov gibalni stroj „Oliver“

Adamit, Pred Ško-
lovo, file 9, II. nadst. 1912

Starejša služkinja

se išče za takojšnji nastop k dvema

osebam v Zidanem mostu. Piednost

je, katera se razumejo na kuhanje in z veččetvornim sprševalom. Na-

čeljave in zmetne in zmetne kovinske

dela. Umetno in stavbeno klu-

čnarskištvo (Trebliseleur) prevezma-

no vse v to stroku spadajočih pred-

metov in popravil. Priporočam se Iv.

Ponikvar, Ljubljana, Konjutna

ulica 8. 1914

Dobro shranjeni hrastovi sodi

za žganje in vino, dalec večja množina

znotraj in zunaj pocinkanih žarešnikov

bereselov za petrol jih bencin se prodaja

Ponudbe pod „P. 1921/1968 na upravo

Sloven. Naroda.“ 1968

Dobro shranjeni hrastovi sodi

za žganje in vino, dalec večja množina

znotraj in zunaj pocinkanih žarešnikov

bereselov za petrol jih bencin se prodaja

Ponudbe pod „P. 1921/1968 na upravo

Sloven. Naroda.“ 1968

Dobro shranjeni hrastovi sodi

za žganje in vino, dalec večja množina

znotraj in zunaj pocinkanih žarešnikov

bereselov za petrol jih bencin se prodaja

Ponudbe pod „P. 1921/1968 na upravo